

Lise Ö?rencilerinin Fiziksel Aktivitelere Kat?l?m?n? Engelleyen Faktörler Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Lise Ö?rencilerinin Fiziksel Aktivitelere Kat?l?m?n? Engelleyen Faktörler Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25419>

Özet

Lise Ö?rencilerinin Fiziksel Aktivitelere Kat?l?m?n? Engelleyen Faktörler Ölçe?i, **lise ö?rencileri** aras?nda fiziksel aktivitelere kat?l?m? k?s?tlayan ya da tamamen engelleyen alg?lanan bariyerleri ölçmek amacıyla geli?tirilmis? psikometrik bir araçtır. Ölçek, S?tk? Özbek taraf?ndan 2019 y?l?nda yürütölen bir doktora tezi kapsam?nda olu?turulmuştur. Bu ölçek, ö?rencilerin aile, okul, tesisler ve ki?isel motivasyon gibi çe?itli alanlarda kar??la?t?klar? engelleri sistematik olarak belirlemeyi hedefler. Elde edilen bulgular, ölçe?in güçlü madde ölçme gücüne ve yüksek düzeyde iç tutarlıl?a sahip oldu?unu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Fiziksel aktivite, lise ö?rencileri, kat?l?m engelleri, spor psikolojisi, **psikometrik ölçek geli?tirme**, Türkiye yüksekö?retim s?navlar? (TYT/YKS), alg?lanan engeller.

Yazarlar

S?tk? Özbek

Amaç

Ölçe?in temel amacı, Türkiye'deki lise ö?rencilerinin fiziksel aktivitelere düzenli kat?l?m?n? olumsuz etkileyen ve engelleyen faktörleri tespit etmek ve bu faktörlerin düzeylerini belirlemektir. Bu faktörler genellikle e?itim sistemi bask?s?, aile tutumlar?, tesis yetersizlikleri ve ki?isel motivasyon eksiklikleri gibi çok boyutlu engelleri kapsamaktadır. Elde edilen veriler, gençlerin spor kat?l?m?n? art?rmaya yönelik etkili müdahale programlar?n?n geli?tirilmesine bilimsel zemin sa?lamaktadır.

Ölçek geli?tirme süreci, alanyaz?ndaki bo?lu?u doldurarak, özellikle akademik ba?ar? bask?s?n?n yo?un oldu?u lise ça??ndaki gençlerin spor yapma al??kanlıklar?n? derinlemesine inceleme fırsat? sunmuştur. Bu sayede, ö?rencilerin fiziksel aktiviteye kat?l?m?n? destekleyen veya engelleyen çevresel ve bireysel etmenler net bir şekilde haritaland?r?labilmektedir.

Yapı

Lise Ö?rencilerinin Fiziksel Aktivitelere Kat?l?m?n? Engelleyen Faktörler Ölçe?i, ö?rencilerin kar??la?t??? engelleri ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil etmektedir. Ölçek maddeleri incelendi?inde, temel olarak dört ana engel kategorisinin ölçüldü?ü ç?karılm? yapılabılır: **Ailevi Engeller** (TYT/YKS bask?s?, güvenlik endi?eleri), **Kurumsal ve E?itsel Engeller** (e?itim sisteminin bask?s?, beden e?itimi derslerinin yetersizli?i), **Tesis ve Çevresel Engeller** (spor tesislerinin dolulu?u, uzaklı??, görevli tutumlar?) ve **Bireysel/Sosyal Engeller** (yorgunluk, akran

öncelikleri).

Bu yap?, fiziksel aktivite kat?l?m?n?n sadece bireysel tercihlere de?il, ayn? zamanda ö?rencinin içinde bulundu?u sosyo-kültürel ve e?itimsel ortama ba?l? oldu?unu vurgulamaktadır. Ölçek, 27 maddeden olu?makta olup, baz? maddeler ters yönde puanlanarak yan?t yanl?l???n? azaltmay? hedeflemektedir.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerlili?i ve madde ay?rt edicili?i, **madde-toplam korelasyon** analizleri ile incelenmi?tir. Yap?lan analizlerde, madde-toplam korelasyon de?erlerinin hiçbirinin 0.30'un alt?nda olmad??? tespit edilmi?tir. Bu bulgu, her bir maddenin ölçülmesi beklenen genel yap?ya yeterince katkı sa?lad???n? ve madde ölçme gücünün yeterince güçlü oldu?unu göstermektedir.

Maddeler ile toplam ölçek puan? aras?ndaki ili?kiler 0.348 ile 0.519 aras?nda de?i?mektedir. Sunulan tüm ili?kiler $p < 0.01$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıd?r. Bu sonuçlar, ölçekteki maddelerin toplam puan ile tutarlı bir ili?ki içinde oldu?unu ve ölçe?in iç tutarlılık aç?s?ndan geçerli oldu?unu ortaya koymaktadır.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirli?i, iç tutarlılık katsay?s? olan Cronbach Alfa katsay?s? kullan?larak hesaplanm???tır. Ölçe?in geneline ait iç tutarlılık katsay?s? (α) 0.824 olarak bulunmu?tur. Psikometrik standartlara göre 0.70 ve üzeri Alfa katsay?s? kabul edilebilir veya iyi düzeyde güvenilirlik göstergesi oldu?undan, 0.824 de?eri ölçe?in yüksek düzeyde güvenilir oldu?unu kan?tlamaktadır. Bu de?er, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçek, geli?tirme a?amas?nda oldu?u için, yap?s?sal geçerlili?in sa?lanmas? amac?yla muhtemelen **Aç?mlayıcı Faktör Analizi** (AFA) kullan?lm???tır. Kaynak verilerde faktör yap?s? ve boyutlar? aç?kça belirtilmemekle birlikte, madde-toplam korelasyonlar?n?n yüksekli?i, maddelerin tek bir genel yap?ya veya güçlü bir ana faktöre i?aret etti?ini göstermektedir. Ölçe?in 27 maddelik yap?s?, lise ö?rencilerinin kat?l?m engellerini çok boyutlu bir yelpazede ele ald???n? dü?ündürmektedir.

Ölçüm Arac?

Test Türü: Geli?tirme (Öz Bildirim Envanteri)

Format: 27 maddelik, 5'li Likert tipi derecelendirme.

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Lise Ö?rencileri.

Ya? Grubu: Ergenlik dönemi (Genellikle 14-18 ya?).

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki lise ö?rencileri örnekleminde geli?tirilmis tir.

Test Metodolojisi: Psikometrik ölçek geli?tirme prensiplerine uygun olarak madde havuzu olu?turulmu?, uzman görü?ü al?nm??, geçerlik ve güvenilirlik analizleri (Madde-Toplam Korelasyon, Cronbach Alfa) yap?lm??tir.

Anahtar Kelimeler

S?tk? Özbek, psikometri, spor engelleri, **fiziksel aktivite**, Cronbach Alfa, lise, ö?renci, beden e?itimi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?il.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?il.

Yaz??ma Adresi: zsonike@gmail.com

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, S?tk? Özbek taraf?ndan 2019 y?l?nda bir doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmis tir. Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m? için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi önerilmektedir. Telif ve kullan?m ücretleri hakk?nda bilgi almak için yazar?n e-posta adresi kullan?labilir. Ölçek geli?tirme çal??mas?n?n orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: [lise-ogrencilerinin-fiziksel-aktivitelere-katilimini-engelleyen-faktorler-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Özbek, S. (2019). *Lise Ö?rencilerinin Fiziksel Aktivitelere Kat?l?m?n? Engelleyen Faktörler Ölçe?inin geli?tirilmesi*. K?r?kkale Üniversitesi, Sa?lık Bilimleri Enstitüsü, K?r?kkale.

?lgili ek kaynak linki: yayinlar.gsb.gov.tr

Lise Ö?rencilerinin Fiziksel Aktivitelere Kat?l?m?n? Engelleyen Faktörler Ölçe?i Maddeleri

Derecelendirme: 5'li Likert (1=Kesinlikle Kat?lm?yorum, 2=Kat?lm?yorum, 3=Karars?z?m, 4=Kat?l?yorum, 5=Kesinlikle Kat?l?yorum)

E?itim sistemimizde fiziksel aktivitelere olumlu bir bak?? aç?s? var
Ailem fiziksel aktivitelerin TYT/YKS haz?rl?m? destekleyece?ini dü?ünür
Okuldaki program?m?n yo?unlu?u spor yapmama engel olmaz
Ailem fiziksel aktivitelere kat?lmak yerine ders çal??mam? ister
Spor tesisleri ders saatlerimden kalan zamanlarda kapanm?? olur
Kulüpler sporculara maddi aç?dan destek sa?lamaz
Ailem sporun benim için iyi bir gelecek olu?turmayaca??n? dü?ünür
Beden e?itimi ders saatlerimiz yeterli
E?itim sistemimizde fiziksel aktivitelere gereken önem verilir
Fiziksel aktivitelere kat?lmam?z için okul idaremiz / ö?retmenlerimiz bizi destekler
Fiziksel aktivite alanlar? ?ehir merkezine uzak de?il
Ailem spor ortamlar?n?n güvenli olmad??n? dü?ünür
Spor kulüpleri okullar ile i? birli?i içinde
Ailem ald??m dü?ük notlar?n sebebinin fiziksel aktiviteler oldu?unu dü?ünür.
Beden e?itimi derslerinde yeterli fiziksel aktiviteler yapar?z
Spor tesisleri sürekli dolu olur
Arkada?lar?m için ders çal??mak fiziksel aktivitelerden daha önemli
Fiziksel aktivitelerin faydalar? konusunda yeterli bilince sahibiz
Ailem fiziksel aktiviteler hakk?nda yeterli bilgiye sahiptir
Tesis görevlilerinin kötü yakla??mlar? beni olumsuz etkiler
Okul sonrası yorgunluktan spor için yeterli enerjim kalmaz
Beden e?itimi derslerinde kullanabilece?imiz spor salonumuz var
Ailevi problemlerim fiziksel aktivitelere kat?lmam? engeller
Spor ortamlar?nda iyi arkada?lar edinirim
E?itim sistemimiz ailelerimizde ve bizde bask? olu?turur
Fiziksel aktivitelere kat?l?nca derslerdeki ba?ar?m artar
E?itim sistemimiz spor yapan ö?rencileri destekler

Ölçekteki Ters Maddeler: 4, 5, 6, 7, 12, 14, 16, 17, 20, 21, 23, 25.